

Użytkowanie rozplodowe koni oraz odchów źrebiąt

Rozpłodowe wykorzystanie koni powinno się rozpocząć z chwilą osiągnięcia przez nie dojrzałości rozpłodowej na którą składa się dojrzałość płciowa i oraz odpowiednie zaawansowanie rozwoju fizjologicznego do $\frac{3}{4}$ masy ciała dorosłego zwierzęcia.

Dojrzałość płciową konie osiągają w wieku: ogiery 8 -12mc., klacze 10 -14 mc. w zależności od rasy i typu użytkowego.

W warunkach środowiskowych w Polsce konie ras szlachealnych i prymitywnych osiągają dojrzałość rozplodową w wieku 3 – 4 lat natomiast rasy zimnokrwiste w wieku 2 – 3 lat. Po osiągnięciu tych okresów można przeznaczyć konie do rozplodu.

Konie są zwierzętami sezonowymi i stanówka (okres wykorzystania rozplodowego) jest ściśle uzależniona od pory roku.

Najczęściej występuje w miesiącach wczesno wiosennych ale czasem może się przeciągnąć do okresu letniego.

Ruja najczęściej występuje pomiędzy 5 – 12 dniem po wyźrebieniu klaczy (90% przypadków)

Ruja jak i cykl płciowy u koni jest bardzo zróżnicowany. Klacz w rui określana jest mianem „grzejącej się bądź palącej się”.

Cykl płciowy	Długość cyklu	Długość rui	Moment pierwszego krycia
Krótki	18 dni (17 – 19)	2 dni (1 – 3)	1 dzień rui
Średni	21 dni (20 – 23)	5 dni (4 – 7)	3 dzień rui
Długi	25 dni (24 – 27)	9 dni (8 – 11)	6 dzień rui

Objawy rui u klaczy:

- niepokój na widok innych koni a szczególnie ogierów
- rżenie
- częste oddawanie moczu połączone z tzw. „tyskaniem sromem” czyli rozchylanie warg sromowych i oddawanie małych porcji śluzu i moczu

Klacz w rui należy doprowadzić do ogiera i na początku przeprowadzić tzw. próbę ogierem, czyli pozwolić ogierowi na obwąchiwanie dzięki któremu możemy stwierdzić właściwość rui. Klacz powinna być przed kryciem powinna być odpowiednio przygotowana aby zabezpieczyć ogiera i drogi rodne przed uszkodzeniami.

Po akcie kopulacji klacz należy prowadzić aby ograniczyć proces wypierania nasienia z dróg rodnych natomiast ogierowi należy zdezynfekować prącie odpowiednim roztworem w celu uniknięcia zakażenia wirusowego.

Poród

Ciąża trwa ok 11 mc (332 – 335 dni do nawet 350 dni w przypadku ogierków)

Zbliżający się poród możemy poznać po tym, że klacz robi się niespokojna, „opadają” pośladki i boki, wymię mocno nabrzmiwa, a na końcu strzyków pojawiają się krople siary. Klacz należy umieścić w obszernym boksie obficie wysłanym świeżą i czystą słomą. Poród w większości przypadków przebiega nocą lub nad ranem i jest dość szybki, to też nie trzeba udzielać jej pomocy.

Kiedy źrebię się już urodzi, powinno się mocno podwiązać pępowinę, zdezynfekowana tasiemką ok. 3 cm od brzucha. Gdy pulsowanie ustanie należy ją przeciąć 3 cm poniżej podwiązania i odkazić ranę jodyną.

Jeżeli pępowina sama się urwie, należy to miejsce również odkazić jodyną, lub innym środkiem dezynfekcyjnym.

Młody konik po kilku minutach wstanie na nogi i zacznie szukać wymienia matki. To bardzo ważne, żeby źrebak zaczął ssać, ponieważ pierwsze krople siary zawierają właściwości przeczyszczające jego przewód pokarmowy jak także zawiera substancje obronne dla organizmu noworodka.

Po upływie 2 tygodni od wyżrebienia, nie wcześniej można zacząć wykorzystywać klacz do pracy, ale początkowo lżejszej.

Żrebak powinien stale przebywać przy matce, ponieważ często ssie, w pierwszym miesiącu nawet po 30-40 raz na dobę.

Od 3 – 4 tyg. Żrebię zaczyna interesować paszą stałą i należy je dokarmiać gniecionym owsem w specjalnym żłobku do którego nie będzie miała klacz.

Szczególnie najintensywniejszy wzrost żrebię ma w pierwszym półroczu dlatego należy zapewnić mu swobodę ruchu i najlepszą paszę.

Należy żrebię od pierwszych dni przyuczać do współpracy z człowiekiem ponieważ daje to najlepsze efekty.

Odsadzanie źrebiąt należy przeprowadzić w wieku 5 – 8 mc poprzez jednorazowe oddzielenie od matki.
Źrebie w celu ograniczenia stresu należy pozostawić w macierzystej stajni na okres do 2 tyg. Po odsadzeniu źrebie należy szczególnie intensywnie żywić oraz pielęgnować, obłaskawiając je i wstępnie wdrażając do przyszłego użytkowania w zaprzęgu bądź pod siodłem

